

آمریکا در برابر پیشنهاد نهایی ایران تصمیمی نمی گیرد، دولت بایدن ایده ایجابی دیگری هم ندارد

بحران تصمیم گیری بایدن مذاکرات را قفل کرد

آمریکا در حالی که تحریم سپاه را خط قرمز خودش اعلام کرده پیشنهاد جایگزین درخو توجهی برای حل این مساله اعلام نکرده است. بعد از پیشنهاد شکست خورده تفکیک نیروی قدس از سپاه نیز برخی از دلان مذاکرات مانند علی واعظ راهکارهای میانه‌ای را پیشنهاد می دهند که مثلاً در ازای خروج سپاه از لیست تحریم‌ها و حفظ سپاه قدس در لیست تحریم‌ها آمریکا تعهد بدهد به گزارش ویژه سازمان ملل درباره ترور شهید سلیمانی پایبند بماند و آن را تایید کند و در طرف مقابل نیز ایران سنکام را از لیست تروریستی خود خارج کند.

اگرچه این ایده که از آن به عنوان راهکار میانه یاد می‌شود هنوز حتی به صورت رسمی نیز مطرح نشده است اما حتی در صورت ارائه نیز دستاورد خاصی برای ایران محسوب نمی‌شود؛ چرا که آمریکا سعی دارد با خروج نام سنکام از لیست گروه‌های تروریستی مدنظر ایران مانع از حملات منطقه‌ای به این نیروی آمریکایی مستقر در خاور میانه شود.

این در حالی است که تروریستی خواندن این نیرو میحثی فارغ از نزاع با آن است. واضح است هر کش مخربی از جانب این نیرو که نمونه‌ای از آن را در ماجرای شهادت سردار سلیمانی شاهد بودیم، متقابلاً با واکنش ایران مواجه خواهد شد. ضمن اینکه حملات گروه‌های مقاومت در منطقه به پایگاه‌های نیروهای آمریکایی در منطقه نیز موضوعی نیست که ایران در آن مقصر باشد و آمریکا خود باید راه‌حلی برای رفع بحرانی که با اقدامات مداخله جویانه در منطقه برای خود ایجاد کرده است، بیابد.

موضوع از یکدیگر و حفظ تحریم‌های سپاه است. تمام مباحثات فعلی بر سر خروج سپاه از لیست (FTO) است که دستاورد هایی نیز برای ایران دارد. با تروریستی خواندن سپاه برای اولین بار در تاریخ ارتش رسمی یک کشور توسط دولت دیگری در لیست گروه‌های تروریستی قرار گرفته و تحریم شده است. نتایج نامدین این امر را در اقداماتی که اینستاگرام علیه محتوا مربوط به سپاه انجام می‌دهد به وضوح شاهدیم. سپاه در صورت خروج از این لیست گروه‌های تروریستی می‌تواند فعالیت سیاسی آزادانه و حتی دفتر در منطقه داشته باشد. این امر دستاورد مهمی تلقی شده که طرف غربی را نیز ترسانده است. علت نگرانی کشورهای عربی و اسرائیل نیز از توافق بر سر این موضوع افزایش نفوذ سپاه در منطقه بوده و به همین جهت دولت بایدن را برای نپذیرفتن توافق تحت فشار قرار می دهند.

مذاکرات در نقطه پایانی

آنطور که از کنش‌های طرفین برداشت می‌شود نه ایران و نه آمریکا حاضر به کوتاه آمدن از خطوط قرمز خود نیستند و دیگر باید مذاکرات و چانه زنی‌ها را تمام شده دانست. در موقعیت فعلی طرفین در موضعی کاملاً سیاسی قرار گرفته و با در نظر گرفتن تمام جوانب باید موافقت یا مخالفت خود را برای بازگشت به برجام اعلام کنند. ایران البته از ابتدا موضع خودش را در باره خطوط قرمز خود اعلام کرده بود اما در مورد آمریکا این وضعیت را می‌توان از بهانه جویی‌ها و ارائه راهکارهای غیر عملیاتی این کشور دریافت.

است پیشنهاد تفکیک نیروی قدس از سپاه و حفظ آن در لیست تروریستی نیز در سفر مورا به تهران به ایران ارائه شده بود. مطابق این پیشنهاد سایر بخش‌های سپاه از لیست تروریستی خارج می‌شدند. این پیشنهاد اما از جانب ایران رد و تاکید شد که سپاه به‌طور کامل باید از لیست گروه‌های تروریستی خارج شود. ایران در مقابل پیشنهاد مورا، خطوط قرمز خود از جمله بسته شدن پی‌ام‌دی، خارج شدن سپاه از لیست تروریستی و نگه داشتن سانتریفیوژهای پیشرفته را مطرح و اعلام کرده است که از این خطوط قرمز به هیچ وجه کوتاه نمی‌آید. انریکه مورا در سفر اخیر خود به آمریکا ضمن منتقل کردن پاسنخ ایران، مطالبات ایران از جمله خروج کامل سپاه از لیست گروه‌های تروریستی را نیز مطرح کرده است. مطابق آنچه در رسانه‌های آمریکایی منتشر شده است آمریکا پیشنهاد های ایران را رد کرده است. در مطلبی که روز شنبه در روزنامه واشنگتن پست منتشر شده آمده است: «دولت بایدن قصد ندارد سپاه را از لیست تروریستی دولت آمریکا خارج کند، حتی اگر این اقدام به قیمت شکست مذاکرات احیای برجام باشد.»

سپاه در لیست‌های سپاه

در حال حاضر حضور سپاه در لیست نهادهای تروریستی (FTO) این نهاد و مجموعه‌های زیرمجموعه آن را در لیست‌های تحریمی وزارت خزانه‌داری آمریکا قرار می دهد. اگرچه تیم مذاکره کننده ایران تلاش دارد نام سپاه را از هردو لیست تروریستی و تحریمی خارج کند اما در حال حاضر موضع قطعی آمریکا جدا کردن این دو

در ادامه گزارش به بررسی مهم ترین اختلاف باقی مانده برای به نتیجه رسیدن مذاکرات وین خواهیم پرداخت.

مهم ترین مانع باقی مانده

آمریکایی‌ها تحریم‌های ایران را در سه لیست سبز، زرد و قرمز دسته‌بندی کرده‌اند. تحریم‌های سبز از ابتدای مذاکرات قابل رفع هستند، تحریم‌های زرد تحریم‌هایی است که بر سر رفع یا تعلیق آنها نیاز به مذاکره است و تحریم‌های قرمز غیر قابل رفع هستند. در مذاکرات برجام تحریم‌های لیست سبز و بخشی از لیست زرد مرتفع شد. در دور جدی مذاکرات ایران برخی موارد حاضر در لیست قرمز از جمله تحریم FTO اهماان تحریم تروریستی سپاه را مورد اعتراض قرار داده است. تا به اینجا ی کار نقطه اصلی توقف مذاکره همین مورد است؛ چرا که این تحریم‌ها در دوره ترامپ اعمال شده و خارج از لیست تحریم‌های برجامی و بر اساس ادعاهای حقوق بشری و موشکی وضع شده است. به همین جهت نیز طرف آمریکایی این خواسته‌ها را فرابر جامی خوانده و رفع آن را نمی‌پذیرد.

تلاش انریکه مورا برای رفع اختلاف

در سفری که انریکه مورا ۶ فروردین به تهران داشت؛ ایران آخرین پیشنهاد های خود را برای رسیدن به توافق از طریق هماهنگ کننده اتحادیه اروپا به طرف آمریکایی ارائه و به صراحت اعلام کرد از خطوط قرمز خود عبور نخواهد کرد. مطابق آنچه روز گذشته لورا روزن، خبرنگار آمریکایی در خبرنگامه «دیپلماتیک» نوشته

سید رضا صدر الحسینی، کارشناس مسائل بین الملل در گفت وگو با «فرهیختگان»:

طرف‌های مذاکرات همچنان منتظر اتخاذ تصمیم سیاسی از جانب آمریکا هستند

مذاکرات، به دلیل اختلافات بین قوای مختلف آمریکا، بعضی از مقامات آمریکایی اذعان می دارند ممکن است تصمیمات دولت بایدن توسط نمایندگان کنگره و توشو شود و به همین دلیل است که تاکنون نتوانسته‌اند یک تصمیم قاطع درباره مذاکرات وین اتخاذ کنند. در مقابل جمهوری اسلامی ایران با یک بن بست داخلی روبه‌رو شده‌اند و تلاش می کنند تا به واسطه افزایش اقدامات و کنش‌های رسانه‌ای خود و همچنین افزایش اظهار نظر مقامات سیاسی این کشور در رابطه با روند مذاکرات وین، فراقتنی کرده و این بن بست سیاسی را در نظر ملت‌های مختلف و حتی ملت خودشان ناچیز جلوه دهند. در این بخش باید این نکته را مورد توجه قرار داد که تاکید و توانمندی جمهوری اسلامی ایران و تیم مذاکره کننده در دور ششم، هفتم و هشتم مذاکرات با پشتوانه ملت ایران در ارتباط با موضوع راستی آزمایی و دریافت ضمانت‌های لازم با هدف جلوگیری از عهد شکنی مجدد آمریکایی‌ها، جزء موضوعاتی است که قطعا می‌تواند به عنوان ملاکی برای اقتدار جمهوری اسلامی در مذاکرات و همچنین عاملی برای افزایش غرور ملی محسوب شود. البته با عنایت به عدم توان تصمیم گیری در مقامات آمریکایی، چه شاهی هم مطرح‌های مذاکره کننده با میرکاستو آنان منتظر هستند تا دولت بایدن که ادعای می کرد تفاوت قابل توجهی با دولت ترامپ داشته‌ومی تواند چالش‌ها و مسائل بین المللی را از طریق دیپلماسی و بدون استفاده از زور، فشار و اسلحه حل کند، تا چه میزان به این تعهد خود پایبند است و تا چه اندازه می‌تواند شرایط را برای ملت خود تغییر دهد. دولت بایدن در چند مدت اخیر نشان داد که تحت تاثیر ضعف‌های فراوانی که در حوزه تصمیم گیری دارد، هنوز نتوانسته درباره بعضی از موضوعات مواردی که آنها را به واسطه مقامات اروپایی انتقال کرده و در حاشیه مذاکرات وین در ارتباط با آنان متعهد شده‌، به اتخاذ یک تصمیم قاطع دست زده و آن را به صورت عمومی اعلام کند. در جمع بندی این یخش باید گفت در حال حاضر، مذاکرات برای رسیدن به یک نتیجه مطلوب، در انتظار تصمیم دولت آمریکاست و لازم به ذکر است از منظر حقوق بین الملل، هیچ دولتی نمی‌تواند در توافقات و گفت‌وگوهای بین المللی، مسائل را به یکی از قوای کشور خود راجع دهد. یعنی حاکمیت در همه کشورها واحد است و قوه مجریه، نماینده همه قواست که متاسفانه در این

سفر اخیر انریکه مورا به کشورمان با چه اهدافی صورت گرفت؟ آیا هدف وی از این سفر تنها انتقال پیام میان ایران و آمریکا درباره مذاکرات وین بود؟ پاسخ ایران به هماهنگ کننده هیات اتحادیه اروپا در مذاکرات وین چه بود؟

مورا به عنوان هماهنگ کننده سیاست‌های کشورهای اروپایی در حوزه مسائل مذاکرات وین، هم با مذاکره کننده ارشد جمهوری اسلامی ایران در وین و هم با مقامات مسئول در ایران دیدارهایی حضوری داشته است و متوجه این مساله شده که موضوع اتخاذ شده از جانب ایران، موضوعی منطقی، مستدل و مطابق با متن برجام است. همان طور که خود او هم اعلام کرده است، مورا لمطالبات جمهوری اسلامی را به آمریکایی‌ها منتقل کرده و در این رابطه نیز گفته است وظایف خود را انجام دادم و مطالب و موضوعات را به طرفین منتقل کردم. انریکه مورا در حقیقت در این رابطه مسئولیت اتخاذ تصمیم یا اعلام تصمیم از جانب شخص خود را ندارد. او هیچ کامور برای انتقال مطالب بین جمهوری اسلامی ایران، کشورهای اروپایی و آمریکاست. بنابراین مورا به گفته خودش وظیفه انتقال پیام را انجام داده و به نظر می‌رسد او هم منتظر اتخاذ تصمیم از جانب آمریکایی‌هاست.

علیرضا کوهکن، کارشناس مسائل بین الملل در گفت وگو با «فرهیختگان»:

تحریم سپاه با منافع اقتصادی ایران در برجام مغایرت دارد

می‌کنند یا فرماندهان ایران را به شهادت می‌رسانند، پیگیری اش با سپاه پاسداران است. در حالی که آنها انتظار دارند ایران تهدیدهای امنیتی را پیگیری نکند. مثلاً یکی از درخواست‌های آنها این است که ایران مجازات این جنایتکاران را پیگیری نکند. اینها چیزهایی نیست که قابل مذاکره باشد، چون هیچ کشوری در منافع قطعی ملت خود مذاکره نمی‌کند.

برخی دلان مذاکرات مانند گروه بین المللی بحران پیشنهادهایی به آمریکا ارائه می‌کنند. به نازکی همین دلان مذاکرات در رسانه‌ها پیشنهاد های دیگری هم مطرح کردند مانند اینکه تنها بخشی از سپاه را از لیست تحریم‌ها خارج کنند و در عوض ایران سنکام را از تحریم بردارد. این پیشنهادها منافع ملی ایران را تامین نمی‌کند و بیشتر جنبه ظاهر سازی دارد، چون سنکام وابسته به تحریم سازمان‌ها و نهادهای ایران است. از یابایی تان از این مساله چیست؟

این پیشنهادی که در فضای رسانه‌ای مطرح شده، جنبه ظاهری دارد، چون ایران امکان این را دارد که سنکام را بردارد. اختلاف سر سنکام نیست و آمریکایی‌ها هم دنبال برداشتن آن نیستند، چون در قانونی که مجلس شورای اسلامی برای سنکام تصویب کرد، آمده است که سنکام در مقابل سپاه. یعنی چون آنها سپاه را تحریم کرده‌اند، ایران هم سنکام را تحریم کرده است.

بر اساس همین، وقتی سپاه در لیست تحریمی آمریکا نباشد، تحریم سنکام هم موضوعیت پیدا نمی‌کند. این مساله پیچیده‌ای نیست. آمریکایی‌ها واکنش‌های منطقه‌ای می‌خواهند، یعنی جمهوری اسلامی تعهد بدهد که منافع آمریکا در منطقه مانند سربازان و اماکن آمریکایی در امان خواهد بود. اما این آمریکایی‌ها هستند که در منطقه کارشکنی می‌کنند. تا زمانی که آمریکا کاری با امنیت جمهوری اسلامی نداشته باشد، جمهوری اسلامی هم کاری با او ندارد. طبیعتا وقتی ما در امان نباشیم آنها هم در امان نیستند.

راز معطوف داشتن انرژی و تمرکزش روی این پرونده کم کند. بنابراین آمریکایی‌ها به دنبال این هستند که استراتژی مهار ایران را به هیچ وجه از دست ندهند و توافق هسته‌ای یک بخشی از این مسیر است. اما در عین حال نمی‌خواهند امتیازاتی دهند که شاکا له دچار آسیب شود و به دنبال این هستند که ابزارهای خودشان را حفظ کنند. بنابراین آمریکایی‌ها می‌دانند شکست مذاکرات برای آنها، خسارت‌بار است؛ چرا که ابزار قابل استفاده دیگری برای فشار بیشتر روی ایران ندارند. از طرفی فضای جهانی هم این اجازه را به آنها نمی‌دهد که در عین واحد در چند پرونده درگیر باشند و آمریکا هم دیگر توانمندی سابق را باتوجه به افول هژمونی آمریکا ندارد که بتواند در چند پرونده همزمان درگیر باشد. از طرفی نمی‌خواهد ابزارهای فشارش ناکارآمد بشوند؛ چرا که آنچه به نام برجام می‌شناسیم تنها گام اول از چندین گام است که تنها به دنبال محدودسازی قدرت ایران است که بخش هسته‌ای یک بخشی از آن است و مولفه‌های موشکی و منطقه‌ای و... موردنظر آمریکاست. این وضعیت چالش برانگیزی برای آمریکا ایجاد کرده تا با طرح چنین حرف‌ها و مواضع غیر رسمی، سعی کند در عین اینکه از شکست مذاکرات جلوگیری کند، امتیاز هم ندهد.»

آمریکایی‌ها طبق تعهدات برجامی باید این تحریم‌ها را علیه سپاه لغو کنند اما آن طوری که وزیر خارجه ما گفته، آمریکا به بهانه برخی شرایط داخلی کنشورش، از لغو تحریم‌ها امتناع می‌کند.

پیشنهاد هایی مانند اینکه بخشی از سپاه در لیست تحریمی FTO باشد و بخشی از سپاه نباشد، بیشتر در چهار چوب همان رویکرد و هدفی است که آمریکا زیاد خواه و بدهد است.

چون حتی در مسائلی که باید آمریکا در حوزه تحریم‌ها ذیل برجام اقداماتی انجام بدهد، تقریباً هیچ وقت حاضر نشده آن اقدامات را به‌طور کامل انجام دهد و همیشه تعهد آمریکا درخصوص اقداماتش با چالش‌های بسیاری همراه بوده است.

به نظر می‌رسد این درخواست آمریکا هم در همین چهار چوب باشد. در واقع موضعی که آمریکایی‌ها می‌گیرند برخلاف تعهدات برجامی‌شان است و طبیعتا جمهوری اسلامی ایران هم نمی‌تواند این پیشنهاد های آنها را بپذیرد.

پس از این سفر، مورا این پیام را به آمریکا منتقل کرده که ایران از خطوط قرمز خود (لغو همه تحریم‌ها) عقب‌نشینی نمی‌کند. چهار چوب این پیام هم گفته که آمریکا هنوز تصمیم و پیشنهاد جدیدی برای ارائه به ایران ندارد. با این حال، مقامات آمریکا با جوسازی، ادعاهایی را مطرح می‌کنند. هدف از این گونه ادعاها مانند اصطلاحی که بولر به کار برده، این که ایران تضمین بدهد به آمریکا چه معنی‌ای می‌تواند داشته باشد؟

مورشان را که به صورت واضح بیان نکردند اما در مصوبه‌هایی که به صورت پراکنده در رسانه‌های مختلف داشتند، اقداماتی در حوزه مسائل منطقه‌ای و همین‌طور اقداماتی درباره منافع راهبردی ایران مطرح شده است. در واقع به صورت خلاصه، ما با آمریکایی‌ها در بعضی مسائل اختلاف نظر داریم، علتش هم منافع ملی مان است. آمریکایی‌ها ما را انتظار دارند منافع ملی خود را پیگیری نکنیم و برخی از این پیگیری‌ها توسط سپاه انجام می‌شود.

کما اینکه امنیت ایران را در جهان و منطقه تهدید

نرگس چهرقانی

خبرنگار گروه سیاست

حدود یک ماه است که طرف‌های مذاکره کننده در وین، هتل کوبورگ را برای وقفه یا به اصطلاح تنفسی در مذاکرات ترک کرده‌اند. این وقفه به پیشنهاد جوزپ بورل، مسئول سیاست خارجه اتحادیه اروپا برای گرفتن تصمیم سیاسی از جانب طرف غربی و آمریکایی مطرح شد. چند هفته پس از این وقفه در اوایل فروردین امسال، انریکه مورا به ایران آمد و روی موارد اختلافی صحبت شد و یک سری پیشنهادها برای ایران داشتند. درخصوص این پیشنهادها با علیرضا کوهکن، کارشناس مسائل بین الملل به گفت‌وگو پرداختیم که مشروح آن را در ادامه می‌خوانید.

۱۱۱

رسانه‌های غربی و آمریکایی‌ها مدعی شدند که پیشنهاد هایی که مورا در سفر اخیرش به ایران با مذاکره کننده ارشدمان مطرح کرده، این است که بدنه سپاه از تحریم خارج بشود و سپاه قدس داخل تحریم‌ها بماند. اگر چنین پیشنهادی مطرح شده باشد، چرا مطرح شده و آمریکا از تفکیک سپاه به دنبال چه اهدافی است؟

واقعیت این است که گذاشتن نام سپاه در لیست FTO یا سازمان تروریستی خارجی یک اقدام عجیب بود که در دوره ریاست جمهوری ترامپ توسط مایک پمپئو، وزیر امور خارجه آمریکا انجام شد. همان زمان که پمپئو این کار را کرد، خود در سخنرانی گفت که تا به حال کسی در دنیا چنین کاری نکرده و ما این کار (تحریم ارتش رسمی یک کشور) را برای اولین بار در جهان انجام می‌دهیم.

اهداف آنها از تحریم سپاه بیشتر برای خوشایند رژیم صهیونیستی بود. تحریم سپاه، با منافع اقتصادی ایران ذیل برجام مغایرت دارد و دلیل بعضی تحریم‌های دیگر که ضد ایران اعمال شده، همین وجود نام سپاه پاسداران در لیست FTO است.

بررسی مهم ترین دلیل معطل ماندن مذاکرات وین در گفت وگو با مصطفی خوش چشم، کارشناس مسائل بین الملل

بازی جدید آمریکا؛ حفظ سپاه در لیست تروریستی

نیازمند توافق است. هم باتوجه به اینکه ابزارهای فشارش روی ایران از دوران پیک حداکثری گذشته است و از یک طرف یعنی مقاومت ایران جواب داده و در دوران بعد از پیک این مذاکره انجام شد و هر روز هم با اقداماتی که در حوزه وزارت خارجه ایران و گسترش آن انجام می‌شود، تاثیر تحریم‌ها کمتر می‌شود. به ویژه در سالی که شروع شده است. اما در طرف دیگر، اوضاع بین المللی ایران هم مولفه‌های فشاری دارد که می‌تواند از آنها استفاده بکند و ایران تازه در ابتدای ثبوت در نمودار استفاده از اهرم‌ها و مولفه‌های قدرت است. از طرف خارجی هم، آمریکا دچار معضلات و بحران‌های عمیق داخلی و بین المللی از جمله در پرونده اوکراین است. فشاری که روی صادرات انرژی به اروپا و غرب اثر گذاشته شده و قیمت‌های حامل‌های انرژی در حال افزایش است، اینها باعث فشار بیشتری روی طرف آمریکایی می‌شود و طرف آمریکایی می‌داند که توافق با ایران می‌تواند حداقل برای مدتی محدود و آمریکا و غرب

درباره آخرین وضعیت مذاکرات احیای برجام بعد از دیدار انریکه مورا با مذاکره کننده ارشد ایران، با سید مصطفی خوش چشم، کارشناس مسائل بین الملل به گفت‌وگو پرداختیم. خوش چشم با اشاره به اینکه طرف غربی و آمریکایی زیر برخی از موارد پذیرفته شده در واسطه مذاکرات زده، گفت: «در طول مذاکرات و در ماه‌های آغازین تا واسطه مذاکرات آمریکایی‌ها در یک سری از موارد اعلام می‌کردند که امتیازات را به

ایران خواهند داد اما در چند مورد با رسیدن به اواخر مذاکرات، زیر صحبت خودشان زدند. در حقیقت در ابتدای کار چراغ سبز نشان دادند و مایه‌ای از آن را خواستند، اما در انتهای مذاکرات، همین اسفند ۱۴۰۰ بدون اینکه مایه‌ای باشد نه توسط ایران را در نظر بگیرند، برخی از امتیازاتی را که قبلاً داده بودند، به صورت یک طرفه پس گرفتند و اعلام کردند که آن امتیازات را نخواهند داد، در حالی که امتیازاتی که طرف ایرانی اعلام کرده باید داده شود. با این استدلال اعلام کردند که در مواضع قبلی خودشان بازبینی کردند و بنابراین از دادن آن امتیازات سرباز می‌زنند. حالا با رسیدن به انتهای مذاکرات و باقی ماندن چند مورد، می‌گویند حاضرند همان موارد را به صورت محدودتر به ایران اعطا کنند اما مایه‌ای بیشتری می‌خواهند، در حالی که در باره مایه‌ای این موارد از قبل صحبت و تمام شده بوده است. اما